

Leszek Kajzer

Raciążek, woj. wrocławskie

Informator Archeologiczny : badania 17, 210

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

oszenia stoków przed osuwaniem. Wypełniako fony stanowił przemieszany materiał ceramiczny kultury łubuskiej oraz z II i III okresu wczesnego średniowiecza. Pochodził on z warstwy rumowiskowej powstałej po zaloczeniu grodu przez pożar na przełomie XIII i XIV wieku. W wykopie nie zewnątrz wału - przedpiersia zlokalizowano palezisko z kamieni tarmowych.

Badania będą kontynuowane w roku przyszłym.

BACIĄŻEK
woj. wioolawskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii
w Łodzi

Badania prowadziła ekipa pracowników i studentów Katedry Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego pod kierunkiem doc. dr.hab. Leszka Kajzera /autora sprawozdania/. Finansował WKZ w Włocławku. Szósty sezon badań. Zamek średniowieczny usytuowany na grodzie, wielokrotnie przebudowywany / VIII/IX-X - XIX w. /.

W tegoroczne badania zakończyły pierwszą fazę działań terenowych w Baciążku. Wykopano 142 m² wykopów i odkrywek badawczych o kubaturze 350 m³, zainwentaryzowano 216 pozycji zabytków ruchomych. Celem prac było poznanie szerszych murów zankowych i układu stratygraficznego w stopniu umożliwiającym istensyfikację działań budoelano-konserwatorskich.

W dwóch wykopach i ośmiu odkrywkach przebadano i zadokumentowano: 1. wewnętrzny skłca wału otaczającego od zachodu drewniano-ziemne "castrum"; 2. wzgórze "zerce", na którym stwierdzono brak nawarstwień kulturowych; 3. relikty tzw. kamienicy małej, wzniesionej w późnocnej części zamku przed 1604 r. /może w konstrukcji szachulcowej/; 4. południowy ciąg muru obwodowego o długości ponad 30 m z kolejnym do niego budynkiem piaskami /?/ i wieżą ceglana wzniesioną w latach trzydziestych XVI wieku przez Jana Karakowskiego, a stacowiącą południowo-zachodni narożnik założenia zankowego. W wykopach późnocnej części wzgórza zankowego nie natrafiono na relikty późnocnego obwodu mrowanego, obwód szmalaki o nim występują w źródłach pisanych.

Badania dostarczyły sporej ilości ruchomego materiału zabytkowego: znalezione między innymi ponad 5 000 fragmentów ceramiki, kilkanaśt ułanków kafli oraz spory zbiór profilowanych cegieł pochodzących z łeber sklepiaszonych, łasek okiennych i innych elementów wystroju architektonicznego.

W wyniku sześciolatach prac wykonano 35 wykopów i odkrywek badawczych o powierzchni 500 m² oraz zgromadzono blisko 30 tys. zabytków ruchomych /w tym ponad 26 tys. fragmentów naczyń glinianych/.

Hipotezyznie wyróżniono 11 faz zasiedlenia i przekształceń budowli lokaszonych na wzgórzu zankowym:

1. Osada, zapewne obronna z VIII/IX-X wieku,
2. Starszy gród powstały w 2 połowie XII wieku i zniszczony w połowie XIII wieku,
3. Młodszy gród, zniszczony w 1330 r. przez Krzyżaków,
- 4-5. Zamek mrowany, którego budowę rozpoczął w połowie XIV wieku Maciej z Goładowy, a kontynuował jego bratasek Zbilit z Goładowy,
6. Rozbudowa zamku dokonana w 2 połowie XV wieku i na przełomie XV-XVI wieku,
7. Budowa wieży przez Jana Karakowskiego, przed 1538 r.,
8. Przebudowa przeprowadzona w latach 1582-1600 przez Hieronima Rozrazewskiego,
9. Upadek zamku w XVII wieku i zabudowa przedzancza, gdzie na początku XVIII wieku wzniesiono zosa-
taka szachulcowa "rezydencja pańska",
10. Rozzbranie murów gotyckiego zamku przez Krzysztofa Szembeka, po 1720 r.
11. Przekształcenie głównego gotyckiego domu zankowego na barokowy pałac w 2 ćwierci XVIII wieku przez K. Szembeka i Waleńtego Osępskiego. Ostatnia faza to rozbiórka dokonana przez Prusaków w początkach XIX wieku.

Badania zostały zamieszczone na rok - dwa, do czasu zakończenia pierwszej fazy prac budowlano-zabezpieczających, nad którymi prowadzony będzie stały nadzór archeologiczny. Następnie planowane są jeszcze dwa sezony badawcze, niezbędne do zakończenia badań zamku i jego rewaloryzacji w postaci trwałej ruiny.

Dokumentacja i materiały przechowywane są w Katedrze Archeologii U Ł.